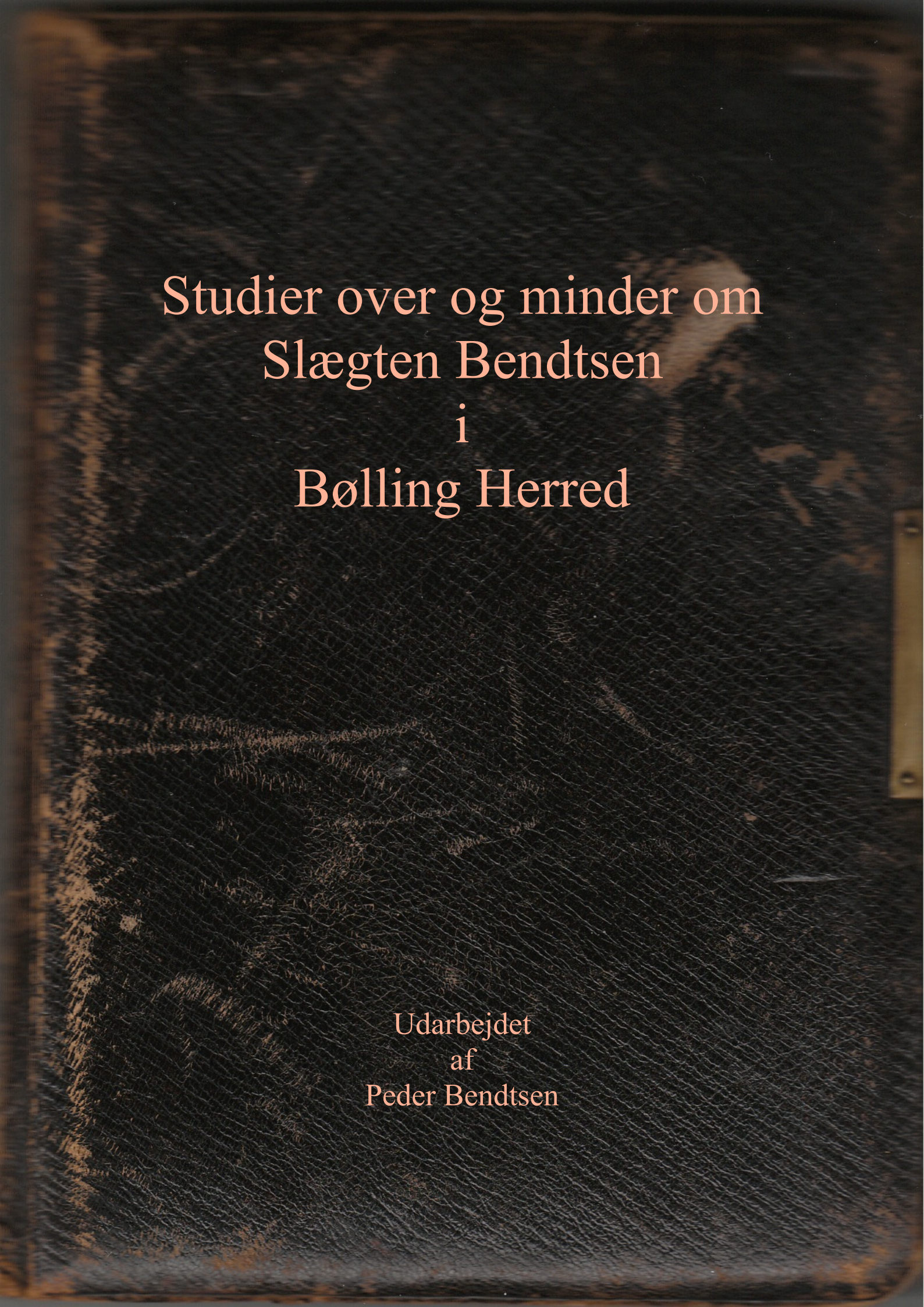

Studier over og minder om Slægten Bendtsen i Bølling Herred

Udarbejdet
af
Peder Bendtsen

Studier over og minder om slægten Bendtsen i Bølling Herred af Peder Bendtsen

**Studier over og minder om
slægten Bendtsen i Bølling herred.**

Navnet Bendt eller Benedikt, der betyder den velsignede, er gammelt i Bølling herred. Allerede 1498 træffer vi personer af dette navn i herredet. Fra Faster sogn nævnes 1498 Bendt Klokmose, han skulle levere skovvogne. Et bevis på skovens udbredelse på egnen. Ejstrup skreves i gamle dage med navnet Egstrup. Brunkullene, som i vor tid er fundet på samme sted, er jo øjensynlige minder om stor trærigdom i længst forsvunden tid. Skovnavne er der jo en del af i Bølling herred. Fasterlund, hvor der i min fars barndom for over 100 år siden endnu var rester af gammel skov. Fra Borris kan der således af 6amle skovnavne nævnes Sønderskov, Sindvig, Egvig. Fra Vium Egeris, Bjørslev, hvor der endnu er et ret smukt parti af gammelt egekrat. Fra Vorgod kan nævnes Abildtrup Krat. Fra Skjern Lundenæs. I Bølling Kjær er der fundet mange gamle egestammer. Nogle enge omkring Bølling bæk kaldes også Skovsenge. Fra Hanning kan nævnes Løvstrup. Endelig Dejbjærglunds Krat. I den .store Dejbjærg hede, der jo nu delvis er beplantet, er der mængde. af gammelt egepur. Der er et gammelt sagn om, at der engang i fordums dage har strakt sig en stor skov fra Kongensholm til Dejbjærglund. Begge pladser var høvdingesæder. Under en krig mellem nævnte høvdinger blev denne skov afbrændt. Denne begivenhed må have fundet sted mindst 1000 år tilbage i tiden. Den største levning af oldtidsskov i Bølling herred er Brejninggaards Krat. Ja, det var et lille sidespring fra det egentlige slægtsemne, men et tilbageblik over den egn, hvor vore forfædre har levet og virket.

Samtidig med fornævnte Bendt Klokmose, d. v. s. 1498, levede der i Opsund i Brejning en mand ved navn Graus Bendtsen, rimeligvis er han i slægt med manden i Klokmose; thi befolkningen var på grund - især af den sorte død - ret tynd i Vestjylland, og folkene blev i hine tider i det sogn, hvor de var født, eller i omkringliggende sogne. No, Finderup, Herborg, Fjelstervang blev så ødelagte af pest, at kirkerne på hine steder nedlagdes. No kirke blev af herremanden på Voldbjærg ført til He og bygget til kirken der. Den dag i dag kaldes dette parti af He kirke for No kirke. Finderup lagdes under Hanning. Herborg og Fjelstervang henlagdes under Vorgod sogn. Først i vor tid er der igen bygget kirker i nævnte sogne. I Finderup havde man i en gård tæt ved den gamle kirkeplads bevaret den gamle kirkenøgle, som desværre blev bortsolgt som gammelt jern, inden den ny kirke opførtes. I No skulle skolen være opført på den gamle kirkegård.

Når man går frem i tiden til år 1600 nævnes Bendt Bendtsen i Stauning, Jesper Bendtsen i Engsig i Skjern, måske efterkommere af mændene af samme navn fra 1498. Ved ar 1650 nævnes tre mænd med navnet Bendt. Bendt Mortensen i Ejstrup, Bendt Jacobsen i Sønderby i Bølling. Han var snedker. Hans søn er jo nok den

Thomas Bendtsen, der nævnes i Sønderby 1683, og endelig Bendt Andersen i Søndergård i Sæding. Jeg har ofte tænkt, at de tre førnævnte mænd særdeles godt kunne tænkes at være fætre. Ligesom i vore dage Bendt Kirke i Faster, Bendt Sudergaard i Bølling, Bendt Søndergaard i Borris var fætre, men det er kun en gætning, men med Bendt Andersen i Sæding far vi fast slægtshistorisk grund under fødderne; thi han er stamfaderen til de mange medlemmer af slægten Bendtsen, som endnu lever i Bølling herred.
Bendt Andersen er født 1630 el. 1631 vistnok i Søndergaard i Sæding. Gården ejedes ved den tid af en mand, Anders Jørgensen, der uden tvivl er Bendt Andersens fader. Efter vestjysk skik tog Bendt Andersen navn efter sin gård. I kirkebogen benævnes han derfor altid Bendt Søndergaard. Han døde i nævnte gård 1715 og var da 84 år gammel. Hans hustru hed Margrete Pedersdatter; hun var født 1650, død i Søndergaard 1722 og var da 72 ar. 5/10 1714 var Bendt og Margrete til alters i Sæding kirke. De havde en datter Else født 1678. Her træffer vi første gang navnene Bendt og Else - fader og datter, hvilket vi senere skal se gentager sig i tre slægtled, også Margretenavnet træffer vi her for første gang i slægten; samme navn er ligeledes blevet ved at gå igen i slægten til vore dage! som vi senere skal se. Den 8. juni 1704 sammenviedes i Sæding kirke af Bøllingpræsten Lambert Guldager Else Bendtsdatter af Søndergaard og Lars Jensen af Klap Mølle, søn af Jens Møller Klap Mølle i Velling sogn. Lars Jensen var født i Klap Mølle 1673, død i Søndergaard i Sæding 1749. Klap Mølle er en ældgammel vandmølle, den nævnes allerede ar 1425. Den hørte under herregården Vennergaard, der ejede bøndergods af ca. 224 tdr. hartkorn. Vandmøllerne, der vistnok for en del skyldes kong Valdemar Atterdag deres oprindelse, der ville, at vandløbene skulle gøre gavn på deres vej til fjord og hav, er opstået i tiden 1340-1375. Herremændene gik i spidsen, og vandmøllerne spillede en stor rolle i folkets dagligliv; før disse grundlagdes, malede man korn til brød med håndkværne. I Bølling herred var der mange vandmøller, men, som nævnt, i tilknytning til herregårdene. Lundenæs Mølle var Albæk Mølle. Dejbjærglunds Bundsbæk Mølle. Rækker Mølle hørte under Rækkergaard. Slumstrup Mølle under Slumstrup, Egeris Mølle er selvfølgelig opstået i tilknytning til Egerisgaard. Endvidere kan nævnes Oddeskær Mølle i Borris, hvor der vist var ret betydelig mølleri. Af møller fra Horne herred kan nævnes Tarm Mølle underlagt Lønborggaard. Fra Hind herred Voldbjerg Mølle under Voldbjærg. Møllerne var ofte ansete folk og velhavende tillige. Hvad der har bevirket, at møllersønnen fra Klap Mølle er kommet til Søndergaard i Sæding, ved vi ikke. Lars Jensen var 31 ar gammel, da han i 1704 ægtede den 26-årige Else Bendtsdatter i Søndergaard. Hvad vi ved om ovennævnte forfædre begrænser sig jo til Bøllingpræsten L. Guldagers notater angående disse i alterbog og kirkebog. Alligevel er vi ham taknemmelig herfor; thi de oplyser os om forfædre, vi hidindtil intet har vidst om, hverken hvad de hed, eller hvor de boede. År 1706 bringer Bølling-Sæding fælles kirkebog igen en oplysning; thi dette ar blev Tars Søndergaards og Else Bendtsdatters søn Bendt døbt i Sæding kirke. Lars Jensen havde nu efter vestjysk skik taget navn efter den gård, hvor han boede, og kaldes derfor altid i fremtiden i kirkebogen Lars Søndergaard. Gamle Bendt Søndergaard døde 1715 og samme år hans datter Else Bendtsdatter. Lars Søndergaard, Elses mand, døde først 1749. Søndergaard gik i arv til en sønnesøn af Lars Søndergaard, Lars Bendtsen. Lars Søndergaard og Else Bendtsdatter havde en søn Bendt f. 1706. Allerede da han var 20 år gammel, blev han gift og bosat i Ejstrup, Faster sogn. Om der har været familieskab med den førnævnte Bendt Mortensen boende i Ejstrup v. 1650 ca. er muligt, men vi ved intet derom. Bendt Larsen fra Søndergaard i Sæding kom til at bo i Ejstrup helt til år 1782. Han var. da han døde, 76 år gammel. Han tog navn efter stedet, hvor han boede, og kaldtes Bendt Ejstrup. Han er, som vi senere skal se, vor tipoldefar. Faster Kirsten havde hørt hans navn nævnt, men vidste ellers intet om ham. Men tier slægtsoverleveringerne, taler til gengæld tingbøgerne.
Bølling herreds tingbog fortæller om Bendt Ejstrup følgende: Han var en ivrig ulvejæger og jagede disse dyr ved Ejsdal. Når en ulv var fanget, skulle den bringes til herredstinget. Herredstinget var dengang, d.v.5. 1730-1758, i Skræbsgaard i Hanning; der blev den hængt op i en galge; thi den var jo en tyveknægt. Tingdag var vist gerne onsdag, men da Bendt Ejstrup medbragte sin ulv, var den død, og han fik derfor vist ingen penge for fangsten af rovdyret, uagtet han sagde, at den havde været levende et par dage i forvejen. Bendt Ejstrup lader til at have været en ret robust mand, der ikke var bange af sig. Et andet eksempel herpå var hans optræden over for herremanden på Slumstrup, hr. Senør Thomas Lund. Denne sendte sine folk ud i Ejstrup Hede for at slå lyng. Bendt Ejstrup må have følt sig krænket over herremandens opførsel og tog derfor uden videre redskaberne fra folkene fra Slumstrup. Det var dristigt gjort; thi bønderne var på den tid trælbundne som ingensinde før eller siden. Nævnte herremand var en brutal karl; ved samme tid rømte der en karl fra Kirkegaard i Sæding af den senere så berømte Kirkegaardslægt vistnok til Sønderjylland. Slumstrupmanden truede med. at han skulle tage alle Slumstrups karle med til Kirkegaard for at lede efter den bortrømte person, og at han ville jage sit spyd igennem karlen. Ja sikke tider. Det var ikke alt det gamle, der var skønt. Bendt Ejstrup og hans hustru Mette havde tre børn: Lars, der fik bedstefaderens gård i Sæding (som før nævnt). Endvidere to

døtre Else og Margrete. Else var opkaldt efter moderen i Søndergaard. Hun er vor oldemor, g. m. Svend Nielsen i Aanum i Skjern. Margrete var vist opkaldt efter Bendt Ejstrups mormor, den gamle kone Margrete i Søndergaard. Hun døde 1722, overlevede datteren Bendt Ejstrups mor i 7 år og har maske nok taget sig af den moderløse dreng, som igen har hædret hende i mindet ved at kalde datteren Margrete. Denne Margrete kom til at bo i Faster præstegård, g. m. manden der, Hans Madsen fra Storgaard i Herborg by, Vorgod sogn - dengang. (I denne afhandling vil man ofte støde på benævnelserne skovvogn og skovsvin således fra Klokmose og Storgaard i Herborg. En skovvogn er et rat stykke tilhugget tømmer til en vogn. Skovsvinene fededes forhen ved løsgang i skovene. Afgiften viser, at skovene må have været til ovennævnte ejendomme i gamle dage - med andre ord - atter et vidne om skovenes udbredelse i Vestjylland århundreder tilbage i tiden.)

Slægten i Storgaard, Herborg by, Vorgod sogn.

Storgaard var i gammel tid den største gård i Herborg og var i følge sagn fra gammel tid præstegård i Herborg, men det må være i tiden før, den sorte død indtraf, d. v. s. tiden ved år 1350 omtrent. Den forfærdelige pest - den sorte død - hærgede som før nævnt især i egnen mellem Ringkøbing og Herning, hvor flere sogne blev enten helt eller delvis folketomme og som følge heraf lagdes Herborg under Vorgod, indtil der lidt før ar 1900 igen byggedes kirke i Herborg. Storgaard blev senere bolig for herredsfogederne i Bølling herred og hørte under Lundenæs. 1645 beboede herredsfoged Jørg. Jensen Storgaard og havde en besætning på tre heste, fire køer, seks stude og ungnød. Hans udsæd var: 5+ td. rug, 2 tdr. byg, 4 tdr. havre; desuden ydedes af gården en skovvogn, 1 skovsvin og 12 hestes gæsteri. Det sidste må vel have været til kongen personlig, når han drog landet rundt på gæsteri. Fra 1688-1788 ca. var der altid to fæstere i gården. 1773 kom der en ny mand Mads Andersen til Storgaard som fæster. Han var vistnok fra Stauning sogn. 1780 fik Mads Andersen nyt herskab, thi dette år købte pastor Stenberg i Vorgod gården af Lundenæs. Mads Andersen fik i den anledning sit fæstebrev fornyet. Han måtte beholde den halve del af salshus, udhuse samt halvdelen af agre, eng, fædrift, lyngslet og tørveskær. Det var en oversigt over Mads Andersens indtægter. Af udgifter skal han betale kgl. skatter, svare soldaterhold efter sit hartkorns størrelse, når en soldat skal lejes. Sidste tvende dele godtgør jeg ham i landgilde således, at han ikun svarer 6 rigsdaler årlig. Skulle det ske, at jeg eller mine arvinger ville sælge Mads Andersens halve part af Storgaard, skal det blive ham eller een af hans børn som fæste på stedet have overladt og skødet for den summa 160 rigsdaler, om han det vil købe. A1 den stund Mads Andersen holder sig overskrevne efterrettelig og er mig som husbond hørig og lydig i alt, skal ovennævnte halve del af Storgaard være ham fæst og sted med alt tilliggende.

Dette bekræftes med min hånd og segl.
Vorgod præstegård, 4. aug. 1780.
Hans Stenberg

Storgaards brand 1778 19/10.

To år før Mads Andersen fik nyt herskab, oplevede han og hans familie en dramatisk begivenhed, hvorved de nær ved kunne være blevet udslettet af de levendes tal.
I følge Bølling herreds tingbog skete følgende: 27. oktober meldte sig for retten Chr. Mikkelsen og Mads Andersen, begge af Herborg, som gav retten bedrøvelig til kende, at der sidstledne mandag d. 19. oktober i dagbrækningen om morgenen opkom i køkkenet ved siden af salshuset, hvorved køkkenet var, en skadelig ildebrand i en kort tid, skønt der dog kom folk til redning, ej kunne dæmpes, men greb så vidt om sig, at ildens lue ej alene fortærede og opbrændte Chr. Mikkelsens sals- og våningshus bestående af 10 fag og et stykke af hans fæhus - to fag, men endog hans naboes Mads Andersens salshus, som var indbygget i den første skadelidendes bestående af 12 fag og var Chr. Mikkelsens i skikkelig beboelig stand - det nederste af salshuset egetømmer var Mads Andersens nylig bygget to år siden - noget hvert år.
Disse tvende beklagelige, skadelidende, fattige fæstebønder forklarer efter rettens tilspørgsel, især Chr. Mikkelsen, hvor ilden først blev begyndt, at de aldeles ikke vidste, hvorledes eller hvoraf ildebranden havde sin oprindelse, men fremdeles Chr. Mikkelsen forsikrede, at hverken han eller hans Folk havde enten med uagtsomhed med ilden eller i andre måder forårsaget sin og naboers skade ved samme ildebrand. De beklagede også begge med største væmodelighed, at de havde mist det meste af deres ringe ejendomme og hver af dem

alene bjerget to ringe senge og den ene een og den anden to kister, men i øvrigt blev både deres klæder og andet husgeråd opbrændt. Til denne forulykkelse og deres store skadeskeede ildebrand fremstillede disse tvende, skadelidende mænd Chr. Mikkelsen og Mads Andersen fire beboere og gårdmænd, som er deres nære naboer for at give forklaring om denne bedrøvelige skade og på rettens spørgsmål eedeligen at give oplysninger om, hvorvidt de om samme ere vidende og øjensynlige vidner, hvorpå retten fremkaldede disse fire mænd: Søren Pedersen, Mads Nielsen, Lars Sørensen Tulsgaard og Jørg. Larsen Birkmose, som blev af retten formanede at aflægge sådan oplysning om denne skede ildebrand, som de edeligen kan bekræfte, hvortil de ej alene som meldt formanede, men endog betydede edens kraft og vigtighed. Hvorpå retten tilspurgte dem først, om de var beslægtede med disse skadelidende? Nej! Hvor nær enhver af dem boede de to afbrændte steder? De boede omtr. 100 skaft, de andre dobbelt så langt derfra. Hvad tid de den dag blev ilden var.? De tre vidner hørte skrigen og jammer, hvorefter de løb straks i dagbrækningen, men de kunne ikke se ilden, før de kom nær til stedet formedelst stærk tåge. På hvad sted i gården de først så ilden af skorstenene ud af huset? Da de kom stak ilden ud af nør side af Chr. Mikkel6ens hus. Om ikke vidnerne søgte med størst mulig flid i største anfang at dæmpe ilden, eller hvad der var grund til, at det ikke skete? Ilden havde taget sådan overmagt indvendig i huset, at de ikke kunne udrette noget til dens dæmpelse formedelst røg og kvalme, men fæhuset fik de reddet, efter at to fag var brændt. De afbrændte to gårde lå hinanden så nær, at salshusene var bygget ind i hverandre. Om ilden da tog så stærk overhånd fra første sted, at Mads Andersens salshus heller ikke kunne reddes? Nej! thi det var så bespændt indvendig af ild, som løb rundt om indvendig, at der ingen redning var undtagen for fæ- og ladehuset.

De kunne ikke gøre sig nogen som helst forestilling om, hvorledes ilden var opstået. I løbet af omtrent en stund var begge gårdene nedbrændt, og intet tømmerværk til nytte blev reddet. I hvad stand var de to gårde? Chr. Mikkelsens hus var i skikkelig god stand og beboelig, men Mads Andersens gård var bygget for to år siden med egetømmer. Der var ingen bedre i hele Vorgod sogn. Chr. Mikkelsens afbr2ndte huse var næsten 2 gange af værdi som det tilbagestående. Men Mads Andersens salshus var fuldkommen 3 gange af værdi som det tilbagestående. Chr. Mikkelsens fik reddet 2 mådelige sengeklæder og kiste, og manden med kone og børn kom næsten nøgne ud. Mads Andersens fik ligeledes reddet 2 mådelige sengeklæder og to kister, kom også næsten nøgne ud. De brandlidte var ædruelige, skikkelige folk, og der var ingen laster dem at tilegne. Angående ovennævnte bemærkning, at der ingen laster var (de brandlidte personer at tilegne), var det i Mads Andersens familie en antagelse, at ilden på garden var påsat af Chr. Mikkelsen. I den forbindelse er det værd at mærke sig, at branden først opstod i Chr. Mikkelsens hus. Da Mads Andersens hus rar nyopbygget, har Chr. Mikkelsen maske ogsa ønsket sig et nyt beboelseshus? Misundelse og hævnfølelse har i hvert fald sikkert været en medvirkende årsag til den slette handling. Hvad tingbøgerne ikke beretter noget om i forbindelse med branden på Storgaard er en anden begivenhed, der har levet i vor s12gt indtil denne dag. Vore tipoldeforældre, ovennævnte fæstebonde Mads Andersen og hans hustru Kirsten Povlsdatter (hun var fra Dalgaard i Finderup), havde en datter Mariane, hun var født 1755, d. 1855, lO0 år gl. g 3 mdr. Hun var 23 år, da gårdbranden fandt sted. Der står i beretningen i tingbogen, at da vidnerne (de fire mand) kom til gården, var Mads Andersens hus så bespændt af ild indvendig, at der ingen redning var. d.v.s. for hvem, der muligvis var derinde. Endvidere står der jo i beretningen, at vidnerne hørte jammerskrig fra gården, inden de nåede dertil. Det var ikke underligt; thi den unge pige var inde i den brændende bygning og kom stadig ikke ud, desto større må glæden have været, da hun, efter at ilden var neddæmpet, trådte uskadt ud af den nedbrændte ruin, hvor hun må have oplevet nogle frygtelige øjeblikke i dødsangst. I sin store nød løb hun ind i bagerovnen, hvorved hun reddede sit liv. Det har altid gjort et stærkt indtryk på mig, nar min far omtalte den gamle bedstemoder Mariane Madsdatter fra Storgaard. Han var 17 år, inden hun døde.

Et andet minde, han fremdrog om hende, var. at hun som hyrdepige vogtede fårene hjemme i Storgaard for ulvene, som endnu levede i Vorgod sogn dengang, d.v.s. i tiden 1765-1770. Ved samme tid (måske lidt før) var det jo, at tipoldefar, Bendt Ejstrup, jagede disse rovdyr i hederne omkring Ejstrup. Faster Mariane i Søndergaard, der blev over 90 år, var opkaldt efter hendes mormor Mariane fra Storgaard, fortalte, at grunden til, at Mariane blev bosat på Holmsland rar, at holmboerne kom op til hedesogne (blandt disse Vorgod sogn) for at købe hedetørv, lyng og klyne. På den måde indledtes bekendtskabet mellem Morten Sø fra Holmsland og Mariane fra Storgaard - i Vorgod sogn. Men i Storgaard var der også en broder til Mariane, der hed Hans Madsen. Hans far var jo (som nævnt i denne beretning mange gange før) Mads Andersen. Denne Hans Madsen var blevet oplært som håndværker, kunne mure og vist også snedkerere. Som voksen mand blev han gift med Margrete Bendtsdatter fra Ejstrup, datter af ulvejægeren Bendt Ejstrup. Han var født 1760. Hans hustru, der var 13 år ældre, var født 1747. Med disse to mennesker kommer vor s1ægt til Faster præstegård, hvor den fik sæde de følgende 150 år ca. Nøjagtig hvilket år, Hans og Margrete fæstede bo i gården, vides ikke, men de

boede der som nævnt 1787 sammen med en anden familie. Manden i denne hed Jesper Andersen, der nævnes som bonde og gårdbestyrer. Hans Madsen nævnes som husmand og muremester. Hvem der ejede gården nævnes ikke, men den kaldes i gamle papirer Annexpræstegaarden. Disse annexpræstegårde skal lige omtales med et par ord. I den katol6ke tid, d.v.s. tiden før 1536, var der vist en præst ved hver kirke, men da der kom protestantiske præster, som i modsætning til deres katolske forgængere som oftest havde kone og børn at forsørge, lagdes mange af de tidligere katolske præsteembeder sammen til eet embede. I Bølling herred er der mange af disse fhv. katolske præsteembeder eller annexpræstegårde, som de også kaldtes, således Hanning Kirkegaard, Sæding Kirkegaard, Faster Kirkegaard, Vium Kirkegaard, fra Horne Herred kan nævnes bl.a. Egvad Kirkegaard, Hoven Kirkegaard. Navnet Kirkegaard fik disse gårde, da de gerne var beliggende tæt ved kirken I Bølling havde præsten vistnok indtægten af Annexpræstegaarden i Sæding Nørby, som den kaldtes i tidligere tid helt til bondefrigørelsen 1788. Bøllingpræsten Nikolaj Satterup kalder sig selv Herlighedsejer af Sæding Kirkegaard, da han i året 1777 ud6tedte fripas til en dreng fra garden, den senere så berømte hosekræmmer Mikael Kirkegaard, da denne drog til København til sin morbroder . Hvorledes forholdet for Borrispræst ens vedkommende har været til annexpræstegården i Faster vides ikke, dog havde han fra gammel tid vist ret til at stalde sine heste ind i gården om søndagene, mens han holdt gudstjeneste i kirken.

Hos Hans Madsen og Margrete Bendtsdatter nævnes i året 1787 en tjenestedreng på 8 år - Bendt Svendsen. Det er vor bedstefader, der, så vidt man kan skønne, kom til at leve et usædvanligt langt åremål i Faster præstegård; thi han døde først 1869.

Den gamle Faster præstegård lå lidt nordvest for den nuværende gård. Den var som så mange ejendomme i fordums tid lavtliggende nede ved engdraget. Enten bedstefader eller Hans Madsen flyttede vistnok gården op på dens nuværende plads lige nord for kirken. Hans Madsens kendingsnavn blev snart Hans Kirke vel på grund af, at han boede lige ved kirken. Bedstefar, der blev hans eftermand i gården, fik også kendingsnavnet Kirke - Bendt Kirke. Hans sønner, mine farbrødre, fik det samme tilnavn: Hans Kirke, Morten Kirke. Min far blev i sine unge dage kaldt Niels Kirke. Min farbroder, der fik fødegården efter bedstefader, kaldtes Mads Kirke.

Den gamle Hans Madsen eller Hans Kirke var en meget dygtig håndværker efter min faders udsagn. Han murede således østgavlen på Faster kirke op. som var blevet faldefærdig. Også på anden vis har Hans Kirke og hans hustru Margrete Bendtsdatter veret dygtige folk. 1787 sad de i Faster præstegård som husmandsfolk sammen med en anden familie. Ved ar 1800 var der tre familier i gården, men ved ar 1812 omtr. er Hans Kirke blevet ejer af den hele gård, som han kort tid efter overlod til sin søsterdatter og til sin hustru Margretes søstersøn, som kom til at bebo gården henved 60 år. Det var mine bedsteforældre. Årsagerne til, at Hans Kirke og Margrete Bendtsdatter overdrog Faster præstegård til mine bedsteforældre var vistnok bl.a. følgende: Margrete Bendtsdatter havde som før nævnt en søster Else Bendtsdatter, f. 1738, d. 1814, der var gift med Svend Nielsen, gårdmand i Aanum i Skjern. Mine oldeforældre, Svend Nielsen og hustruen Else Bendtsdatter, havde mange børn. En søn, som var een af de yngste af børneflokken, fik navnet Bendt og var således opkaldt efter, morfaderen Bendt Ejstrup. Han blev holdt over dåben af mosteren Margrete i Faster præstegård, og som en s1ags plejesøn kom han tidlig til gården. 1787 var han der jo som hyrdedreng, dog var han der ikke hele tiden; thi som dreng passede han også herremandens stude på Lundenæs. Blandt hans barndomserindringer fra Skjern var også hans fødeby Aanums brand; da bedstefader var 9 år, inden bondefrigørelsen fandt sted år 1788, vidste han også at fortælle om, nar bønderne kom til Lundenæs på hoveri, bl.a. fra Storgaard i Vorgod. Først måtte hovbonden gå den lange vej, ca. 5 mil, når han så kom til herregården, fik han udleveret en spade, skulle så ud i heden og grave tørv for herremanden, dernæst fik han udleveret et stykke tørt brød samt en benknogle. Knoglen kunne han jo så slå i stykker og tage marven og smøre denne på det tørre brød. Slige betingelser skulle man prøve på at byde en arbejdsmand i vore dage, men ovennævnte lille træk kan jo lære os at skønne på, hvor godt vi har det i forhold til ældre tider.

I tiden ved århundredskiftet kom bedstefar i kongens tjeneste. Det var ikke narrespøg i hine tider, han lå i tjenesten i samfulde 8 år i Holsten, som da hørte under den danske konge. En tre år ældre broder, Niels, lå samtidig i felten. Han døde som soldat, i Elmshorn i Holsten.

Far har fortalt, at når midsommertide oprandt, så sagde bedstefar gerne: "Ja, nu er det så og så mange år siden, at min broder døde i Elmshorn". Far blev opkaldt efter denne farbroder, der som 16-årig dreng blev konfirmeret i Bølling kirke år 1792.

Mine oldeforældre var som nævnt Svend Nielsen og Else Bendtsdatter. I deres tid var der i Skjern sogn en pietistisk opvækkelse; blandt de gudeligt vakte i Skjern sogn nævnes fra den tid også Svend Nielsens i Aanum. At bedstefader også var blevet præget deraf, kan man forstå af følgende: Far fortalte, at bedstefar var blind de sidste 14-15 år, han levede, men han forslog ofte tiden med at synge salmer, især de gamle pietistiske salmer,

som han havde lært at kende fra sit hjem. "Min far levede på disse salmer", sagde far, så det var i sandhed en værdifuld arv, Svend Nielsen og Else Bendtsdatter på denne måde havde efterladt til deres søn. En arv, som møl og rust ikke havde fortæret gennem et langt levnedsløb. Bedstefar blev omtr. 90 år gammel.
Han døde i Faster præstegård 28. januar 1869. Husker jeg ret, var en af hans yndlingssalmer efter fars udsagn "Den yndigste rose er funden", som bedstefar ville have sunget hver juleaften. Selv var han en udmærket sanger. Langt de fleste år, han boede i præstegården, havde man ingen fast ansat degn og kirkesanger i sognet, og derfor ledede bedstefar gennem en årrække kirkesangen.
Jens Vig, der boede i Holk Bjerg i Bølling fortalte, at hans mor Chri6tence Vig, g.m. Laust Vig i Vestervig som ung pige havde tjent i Faster præstegård hos mine bedsteforældre og derfor jo så ofte set Bendt Svend6en som kirkesanger. Min far, Niels Bendtsen, blev mange år senere kirkesanger i Bølling kirke. Efter Christence Vigs udsagn mindede fars optræden i Bølling kirke som kirkesanger så umådelig om bedstefars optræden i Faster kirke som kirkesanger. Med andre ord, der var stor lighed mellem far og søn i væsen og manerer. I april 1902 var jeg som dreng til bryllup i Faster præstegård i anledning af min fætters, Mads Kirke d. yngres bryllup. Ved denne lejlighed udtalte provst Vilstrup fra Borris, at familien Bendtsen med rette kunne kaldes en sangfamilie. Provst Vilstrup, hans far og bedstefar sad jo som præster i Borris - Faster sogne i 114 år fra 1794 - 1908. I samme tidsrum sad min fætter, farbroder og bedstefader som besiddere i Faster præstegård. Så provsten kunne jo med grund tale af erfaring, når han brugte udtrykket sangfamilie om vor slægt i gården. Som de tre bedste sangere kan iser nævnes farbroder Hans Kirke og farbroder Morten Sudergaard i Bølling og min far. Farbroder Hans havde en vældig sangstemme; men den var for lidt skolet, sagde min far. Hans Kirke ledede vist ofte sangen i Faster kirke for bedstefar. Engang kunne han ikke komme på tonen (som man siger), hvilket jo kan ske for den bedste, men så løb han alt, hvad han kunne, hjem til gården, fik tonen ved bedstefar og tilbage til kirken igen og tog så atter ufortrøden fat på kirkesangen. Den pinlige situation var reddet. En præst, der holdt gudstjeneste i Faster kirke, fortalte i mit hjem følgende angående sangen under gud6tjenesten: "Selv sang jeg første stemme - Degnen sang anden stemme (han var en ret dårlig sanger), dernæst var der en mand nede i kirken, som sang tredie stemme". Vi morede os; thi vi vidste godt, at denne mand var farbroder Hans; thi han kunne nok overdøve en hel menighed. En af de sidste gange, jeg så farbroder Hans, var i efteråret 1902, vistnok sidste gang at han var i Bølling skole. Min broder Viggo var kommet hjem fra Jelling Seminarium og havde taget afgangseksamen derfra. Frederik og Viggo skulle synge og spille for farbroder, og han begyndte til sidst selv at synge med. Jeg kan huske, at han takkede så hjertelig, da han tog afsked. Farbroder Morten var også en sangens mand. Han var 33 år gammel, da han forlod fædrenegården og bosatte sig i Sudergaard i Bølling. Det var i året 1856. Samme år kom der en ny præst til Bølling sogn, nemlig Chr. Vilstrup, præstesøn fra Borris. Som før nævnt var vor slægt i Faster Annexpræstegaard særdeles godt kendt med familien Vilstrup i Borris præstegård. Ovennævnte Chr. Vilstrup og farbroder Svend og farbroder Morten var særdeles godt kendt. Farbroder Svend tjente i Borris præstegård, da Chr. Vilstrup som ung mand opholdt sig i præstehjemmet. Faster Mariane tjente ligeledes i Borris præstegård, medens en anden af Borrispræstens sønner, Krarup Vilstrup, opholdt sig i hjemmet. Kramp Vilstrup blev senere provst og seminarieforstander, og far og farbroder Mads Kirke var jo omtrent jævnaldrende med provst H. S. Vilstrup i Borris. Da Chr. Vilstrup kom til Bølling, stod det ret sløjt til med sangen i kirken; thi gamle lærer Fjord var en ret mådelig sanger. Da pastor Vilstrup selv var musikalsk, var bl.a. ypperlig til at messe, og farbroder Morten var en udmærket sanger, varede det ikke ret lang tid, inden han kom til at lede sangen i Bølling kirke. Jeg har hørt fortælle, at præstekonen, fru Julie Vilstrup, og farbroder sang så udmærket sammen i kirken under gudstjenesten; også i sit hjem ville farbroder Morten gerne synge, han kunne godt sidde ganske alene og synge højt op af en salmebog eller sangbog. Han ledede kirkesangen i Bølling til 1869, hvorefter den overtoges af far indtil ar 1906. Derefter min broder til 1943, så vor slægt har fungeret som kirkesangere i de to nabokirker Faster og Bølling i mindst 100 år. Hertil kan bemærkes, at i 15 år sang min far hver søndag både i Bølling og Sæding kirker.
Det var en ren og skær vennetjeneste, som han på den måde ydede lærer Pedersen i Sæding; thi han fik vist næsten ingen betaling derfor. Der var næppe en lærer i hele landet, der ville gøre det i dag.
Jeg skal s1utte denne beretning om min fædrene s1ægt med en lille tildragelse fra Treårskrigen mod Tyskland 1848-1849-1850, som jeg har hørt far og mine fastre Mariane og Else fortælle om. Det var i hin for Danmark mindeværdige sommer 1849. General Prittvis rykkede op i Nørrejylland med en her på 40.000 mand, der bestod af bayrere, preussere, saxere og hesser. En troppeafdeling af disse kom også til Faster præstegård. Far var 11 år dengang. De fjendtlige soldater optrådte brutalt. Een af sognemændene, Chr. Kjær, skulle gå tyskerne til hånde, men da han ikke var hurtig nok i vendingen, gav soldaterne ham nogle drøje hug på hans rygstykker af de flade sabelklinger. Dernæst ville de have foder til hestene, væltede uden videre en mur i laden og gik ind og tog, hvad de havde brug for. Faster Mariane, der dengang var 24 år, fortalte: "Vi så', du skal ud te dem

få´r". Bedstefar var nu en gammel mand på 70 år, han var født 1779 samme år som digterkongen Oehlenschlæger. Det første han gjorde, da han kom ud til de fjendtlige soldater, var, at han gik hen til den officer, der havde overkommandoen, og tiltalte ham i det tyske sprog. Denne blev højligen forbavset, sagde far, over at træffe en bondemand højt oppe i Jylland, der var det tyske sprog mægtig, men vi må jo i den forbindelse huske på, at Bendt Svendsen havde ligget som soldat i Holsten 50 år før den tid, der her er tale om. Dette kom nu både ham selv og hans familie i gården til stor gavn, thi bedstefar og nævnte officer kom nu ret i samtale med hinanden, hvilket resulterede i, at officeren udstedte den ordre til soldaterne, at denne gamle mand skulle de behandle med tilbørlig respekt, og det endte med. at de blev ret gode venner med tyskerne, som bad om at få lov til at danse med de to døtre i gården, Mariane, der var 24 år, og Else, der var 20 år, og der skete ikke gårdens beboere godt ondt, takket være både bedstefars kloge optræden og officerens retskafne tænkemåde. Da så den dag kom, at tyskerne skulle drage af gårde, sagde officeren, at nu skulle de jo så drage videre, og nu havde han gjort det så godt for folkene her på stedet, som han kunne, men om kort tid ville der atter komme en troppestyrke på 1500 saxere, men få dage efter, at tyskerne var draget bort, stod det berømte slag ved Fredericia den 6. juli, og, fortalte far, så blev vi fri for de 1500 saxere, og glade var vi.
Et andet lille minde fra hine begivenhedsrige krigsår var følgende: Far fortalte: En dag kom der en gammel kone ind i gården (d.v.s, fødegården), hun boede i et hus tæt derved og fortalte med et glædestralende ansigtsudtryk: "No hå dær atter stajn en stuer slau å wå folk hå vunden"; det var det berømte Istedslag 25. juli 1850. Ovenstående udtalelse, sagde min far, lærte mig, at selv i en simpel almuekvindes sind kunne kærligheden til fædrelandet give sig et skønt og for mig uforglemmeligt indtryk.
Angående mine bedsteforældre i Faster præstegård har jeg især dvælet ved mindet om bedstefader. Med hensyn til bedstemoder i så henseende synes jeg, at den ligtale, far holdt over hende derhjemme i hans fødegård 28. juni 1870, vist giver den bedste karakteristik af, hvordan hun havde været i sit hjem. Han siger jo i ligtalen bl.a., at hun havde rige, stærke evner, og at hun havde meget at sige her i gårde. ”Hun var (sagde faster Else) mere tung i det end vor fåer”. Hun var jo nok den bedst begavede af vore bedsteforældre, men siger far i ligtalen videre: Ikke som vi hermed ville nedsætte vor gamle elskelige faders færd, ham med det tålmodige, lykkelige sind. Nej - det være langt fra, velsignet være hans minde.
Far hentyder til de strenge tider i landet, da hans forældre begyndte som nygifte folk i Gården. Ja, det var for alvor strænge tider, vi havde ligget i en 7-årig krig med England, og staten var gået fallit i året 1813.
Herefter følger ligtalen i sin helhed.

Ligtale holdt over Johanne Bendtsen i Faster præstegård den 28. juni 1870 af hendes søn, lærer Niels Bendtsen i Bølling.

Kære venner! Når jeg her i dag 6tår frem for at tale et par ord ved min moders kiste, og jeg så siger, at jeg føler mig så underlig blød om hjertet i denne stund, da tænker jeg, jeg ikke blot taler for mig selv, men også for nogle flere, navnlig for vi, som er forbundne med hinanden ved kødets og blodets bånd, vi, som kaldte den afdøde vor moder, vi, som hun havde født med smerte.
Et par gamle søstre af den afdøde, som i dag er her til stede, også dem faldt det vistnok noget ved nu, da de så deres søster i den indskrænkede lejlighed mærket med dødens mærke og klædt i de lange, hvide klæder. Ja, hvor kan det være andet, end vi alle føle os stille dybt bevægede, thi de flittige og kærlige hænder have foldet sig. Moderhjertet har holdt op at slå, og hendes liv og virksomhed, som knyttede sig til dette sted i så mange, mange år, er afstukket. Hvad under da, at hjertet brænder os i barmen. Ikke som vi hermed ville nedsætte vor gamle, elskelige faders færd, ham med det tålmodige, lykkelige sind. - Nej - det vore langtfra, velsignet være hans minde. Men når kong Salomon siger: Vise kvinder bygge huset, så tror jeg dog nok, at disse ord for en del tør finde anvendelse på vor moder; thi Vorherre havde begavet hende med rige, stærke evner, og det vide vi så godt, især vi brødre og søstre, hun havde meget at sige her i gårde. De afdøde gamle havde ikke meget at begynde med. som man siger, men de fulgtes troligen hen ad livets vej i kærlighed og enighed, og hvor de to ting er samlede, der er styrke. I begyndelsen af dette århundrede (d.v.s. år 1815), da fader og moder begyndte at bo og bygge på dette sted, da var det just ikke meget lysteligt her til lands, da havde vi en række af tider, som vi unge kan tale om, men som de gamle har prøvet, en række af tider, som var både lange og trange. Og det var strengt, det var meget strengt de mange gange at få det nødvendige ud, som de talte tit og ofte så bevæget om nu på deres gamle dage, men der var fred i huset og velsignelse over deres hænders gerning, så de kom godt ud af det, fik det daglige brød og lidt til, og vi, deres børn, de fleste af os fik det næsten rigeligt, i det mindste har vi haft det indtil i dag. Men når vi således takker vore fædre, da lader os ikke glemme at takke

lysenes fader her oventil, ham fra hvem al god, al fuldkommen gave, al velsignelse kommer, men minde os selv med Davids ord: "Min sjæl lov Herren og glem ikke alle hans velgerninger". Men når nu Døden sådan kommer og tager vore kære fra os, da kender de fleste vel nok, hvor stærkt mindet om den døde trænger ind på hans sjæl, dog det er ikke blot erindringen om den afdøde, der ved døden vinder forøget styrke, men selve døden er i og for sig også stærkt til at minde den levende ved sin egen magt, mægtigt til at minde mennesket om, hvor sundt og kraftigt han end en, hvor trygt og godt han end bor hernede, at her er intet blivende sted, her har han ikke hjemme. Ja, døden driver et stort spil her i verden, man har endog gjort den beregning, at der i hver time dør 3600 mennesker over den ganske jord, hvilket bliver et menneske i hvert sekund, hvor også digteren siger, nar han taler om døden som lønporten til den ny natur, at dens hængsler altid knirke!

For hver en gang vor puls den slår,
en sjel igennem porten går,
og ingen ser den længer.

Men mon døden derfor er mindre mærkelig, fordi den går så jævnlig på. Nej ingenlunde. Vel hører man ofte tale om døden som den ligegyldigste sag af verden, men når vi hører slig en tales da er skylden til visse ikke dødens, men menneskets; thi vi må dog vel vide: Døden er den alvorligste ting, den er den kolde virkelighed, den er en unaturlig magt, som er kommen ind i verden; thi i begyndelsen var det ikke således. Mennesket var bestemt til liv, men hjemfaldt til død formedelst synden, og derfor er døden menneskets og livets fjende. Døden er syndens sold. Men da døden er vor fjende, og vi aldrig kunne vide os sikker for den, så er det nok værd at tænke tit og ofte på den og for alvor, for at vi kunne være belavet på at tage imod den, når den kommer, at den ikke skal falde over os som en snare, thi da tager det en ende med forskrækkelse. Med hensyn til vor moder, hvem døden har gæstet, da håber jeg, vi om hende tør håbe med et levende håb, at hun er gået over fra døden til livet formedelst Jesus Christus Vorherre. I de sidste år hun levede, blev dødens tanke stærk i hendes sjæl, og jo nærmere det kom mod enden, jo varmere og inderligere blev hendes bøn om syndernes forladelse, jo stærkere og renere hendes tro på frelsens hemmelighed. Hvor levende mindes vi ikke de stille aftener, når vi gik ind og læste og sang et eller andet for hende eller talte med hende, medens hun stille gik omkring i sit kammer eller sad på sin stol, hvor sødt bevæget var hun da ikke, hvor fuldt var da ikke hendes hjerte af lov og tak til sin livs gud. I førstningen af sin sygdom, da jeg endnu lå derinde, da tænkte jeg ofte: Mon det er ikke helliget herinde i aften for Herren; thi der var ingen lynild, ej heller stormvind, men en sagte, stille ild syntes jeg at kunne mærke hos moder, den lyd, om hvilken det hedder hos profeten Elias, da han hørte den, mærkede han Guds nærværelse; thi det var Herren. Ja, jeg ved det ikke. Gud kender alle ting. Jeg tænkte og syntes så, og jeg kan kun sige: gid det var så. Hun bad så tit og ofte: Herre, Herre, gå ikke i rette med mig. Forlad mig min store skyld. Gud var mig arme synder nådig. Bed, o Jesus, bed for mig, bed mig ind i Himmerig. Hun formanede også i sin sidste tid: "Tænk på de ting, som høre til Guds rige, i de sunde, stærke dage, når I kommer så vidt, som jeg er nu, kunne I ikke". Men hvad de døde har sagt, skal de levende ikke foragte. Vi kunne så godt have brug for at bede hendes bøn, vi kunne så godt tage os hendes formaning til indtægt, vel vidende, at et liv uden Gud er sønderrevet og forvirret. Verden og dens lyst forgår, og kender vi ingen anden lyst, forgå vi med.
Ja, så må vi sige den afdøde farvel. Enhver gøre det stille for sig selv, så mange som have sind dertil. Og vi, vi brødre og søstre, vi, som have drukket livet ved dit hjerte, vi siger dig også vort varme farvel, moder, og tusindfoldig tak for din ulejlighed i de mange, mange år, du ikke blot bar modernavn, men og gjorde modergavn, vi takker dig for dine mange søvnløse netter, medens vi var små, for dine varme bønner, da vi blev store, vi takker dig for dine kærlige råd, for dit trofaste arbejde. Helligt velsignet være dit minde. Gud glæde din sjæl i Himmerig for sin kære søns skyld.

Amen i Jesu Christi navn!

Mine bedsteforældre, Bendt Svendsen og Johanne Mortensdatter, havde otte børn:
I. Svend Bendtsen, gårdmand og kromand i Ravnsbjærg i Brejning, f. 1814, d. 1902. Hvert ar, så længe han levede, kom han på besøg i mit hjem i Bølling skole, han var usædvanlig rask og åndsfrisk helt til det sidste. Engang da jeg var helt lille, kan jeg huske, at jeg var ved at forveksle ham med farbroder Hans Kirke. Så sagde farbroder: "Ja a kan forstå; the der æ som dæ kålder mæ Hans Kjerk". Farbroder var trods det, at han var kromand, meget ædruelig. Jeg har hørt fortælle (efter Anders Mortensen), der tjente farbroder, da han afstod Ravnsbjærg til datteren og svigersønnen, at da der ved den lejlighed blev drukket en punch, sagde farbroder:

”Det er den første punch, jeg har drukket, siden jeg blev kromand i Ravnsbjærg",d.v.s. et tidsrum på ca. 40 år.
II. Kirsten Margrete Bendtsdatter, f. 1817, d. 1907, boede på Toelsgraad i Herborg gennem mange år. Hun var bærer af det samme Margrete navn som stammoderen Margrete Pedersdatter, f. 1650, d. 1722, i Søndergaard i Sæding, hvor hun som før nævnt var gift med Bendt Andersen. Deres oldebarn var igen konen Margrete Bendtsdatter (Bendt Ejstrups datter), som blev gift med Hans Kirke d. ældre i Faster præstegård. Da hun var moster, gudmoder og til dels plejemoder for bedstefader, var det jo derfor rimeligt, at han lod sin ældste datter opkalde efter hende. Faster Kirsten Margrete har jeg kun set een gang. Det var i året 1896, da jeg som 7-årig dreng kørte med mine forældre og farbroder Morten og faster Kirsten fra Torebo den lange vej til Herborg. Så lang en rejse havde jeg jo aldrig før været ude på. Min faster var da omtrent 80 år og delvis blind. ”Ja, du sier te mæ", sagde hun og føjede noget til i retning af, at jeg vist ikke syntes, at hun så ret godt ud. Børn føler ofte en vis utiltrækning over for gamle folk. Det var en erfaring, som den bekendte skuespillerinde, fru Phister, som blev 98 år, også havde gjort. Jeg kan også huske, at faster talte om, at hun mente, at hun var den af søskendeflokken, som først skulle gå bort, men deri fik hun ikke ret; thi hun kom til at overleve fire af sine søskende. Da jeg sagde farvel til hende, gav hun mig en skilling (husker jeg ret 1 krone), så mange penge havde jeg vist aldrig før været ejer af dengang.
III. Den næste i rækken var Hans Kirke, f. 1819, d. 1903. Han var. som før nævnt, opkaldt efter bedstemors morbroder Hans Kirke d. ældre. Bedstemor Johanne Mortensdatter fra Holmsland var jo kommet fra Holmsland til Faster præstegård og tjene hos morbroderen Hans Kirke d. ældre, og det var jo der, at mine bedsteforældre lærte hinanden at kende og til sidst fik gården efter deres onkel og tante. Både farbroder Hans og farbroder Morten, f. 1823, d. på Torebo i Bølling 1904, har jeg før om talt. Den 19. marts 1898 el. 1899, min fars fødselsdag, fik vi uventet besøg af mine tre farbrødre Svend, Hans og Morten. De havde alle tre hver en sort kabus på, og de talte om, at de var brødre på huerne. Om eftermiddagen skulle de om at se, hvor Johan (som de sagde) hun boede (min ældste søster, g.m- købmand Lunde). Om aftenen var samtalen bl.a. Om en gammel kone, Maren Møller Krejbjerg i Salling, lige fyldt 105 år. Da far viste i familiejournal farbror Svend hendes billede og spurgte, om han kunne se hende, så´ farbroder: ”Ja, a kan, å a ka sku' ov løs, hva de står". Det var endda med småtryk, og farbroder læste vistnok uden briller. Jeg husker også, at de talte om, jeg tror, det især var Morten, at fire af søskendeflokken havde fødselsdag i marts. Kirsten Margrete d. 3. marts, Morten d. 15. mart6, Mariane d. 23. marts, Niels d. 19. marts.
IV. Den næste, Mariane, f. 1826, opkaldt efter den omtrent 100-årige mormor Mariane fra Storgaard, g.m. Morten Sø på Holmsland. Farbroder Morten var opkaldt efter morfaderen Morten Sø. Både faster Mariane og faster Else, f. 1829, opkaldt efter hendes farmoder Else Bendtsdatter, har jeg før omtalt, blev de to sidst levende af de 8 søskende i Faster præstegård, de døde begge 1916. Da faster Mariane hørte, at Else var død omtrent 87 år, sagde hun: Jeg følger snart efter, hvilket også skete, hun blev både den sidste og den længstlevende af søskendeflokken. Hun blev omtrent 91 år gammel.
V. Farbroder Mads Kirke, f. 1833, d. 1898, fik fødegården. Jeg var 9 år, da han døde. Jeg har et minde om ham fra året i forvejen. Broder Frederik og jeg skulle hente en kvie ovre hos farbroder. Den skulle slagtes til søster Johannes bryllup september 1897. Jeg kan huske, at vi, farbroder og en hyrdepige skulle hjælpes ad med at snære og fange kvien, hvilket også lykkedes. Bagefter tog farbroder os med ud i haven, rystede et blommetræ og indbød 06 derefter til at samle frugterne op. Farbroder Mads var den første af de 8 søskende} der døde. Han blev omtrent 65 år gammel. Sukkersygen, som man dengang ingen midler havde imod, blev årsagen til hans forholdsvis tidlige død.
Den yngste af de 8 søskende var min fader, f. 19/3 1838; medens de andre blev i landbostanden, blev han lærer. 1862 tog far skolelærereksamen fra Blaagaards Seminarium i København. Han fortalte om, hvor besværlig det var at rejse i hine tider 100 år tilbage i tiden i forhold til senere tider. Først rejste han pr. vogn til Aarhus, derefter til søs over Kalundborg, derfra igen videre til hovedstaden. Han tog eksamen på to år og var vist i den tid ikke hjemme, men han sagde selv, at han havde for kort tid til studierne; derfor fik han ingen stor eksamen.
Livet i hovedstaden tiltalte ikke den vestjyske bondesøn: #Når jeg18.
gik i folkevrimlen på gaden, ønskede jeg ofte, At jeg kunne have stukket ind på en hedevej", sagde far. Men han oplevede da at se kong Frederik d. 7 mønstre soldaterne på Fælleden, og hvad der var endnu bedre, han hørte Grundtvig i Vartov kirke. To ting havde fæstet sig i fars erindring om den andens stormand. Grundtvigs kolossale pande, der efter fars udsagn mindede om et torv. Ja, der var i sandhed også gemt mange dybsindige tanker bag denne pande, men fars andet indtryk af Grundtvigs personlighed var hans øjne, som lyste med en forunderlig betagende glans. Da dette indtryk havde fæstnet sig så stærkt i fars hukommelse, havde han nok i Vartov kirke mere eller mindre bevidst oplevet, hvad afd. N. Dael Liselund siger i en prædiken, "at der kan

ligge mere uudgrundeligt - mere gribende og betagende, men også forvandlende i et blik, end der kan ligge i et ord. Ligesom i et syn er et menneske et andet gennem et andet menneskes blik".
Far var lærer en kortere tid i sognene Hou, Humlum, Asp, alle beliggende i Limfjordsegnen, og var også huslærer hos den bekendte foregangsmand Jens Thomsen Ahlergaard i Borris, derefter hos den vestjyske handelsmand J. Chr. Eriksen Karstoft, Bøllinglide. Far gjorde en del ud af denne mand. At dette har været gensidig belyser følgende lille træk: I året 1908, mange år efter, at Karstoft var fraflyttet Bøllinglide el. Lidbølling som gården kaldtes før Okholms tid, holdt han og hustruen Birte Marie diamantbryllup. De var da bosat i Herning. Til at begynde med var Karstofts humør nok ikke det bedste, men da far trådte ind ad døren, livede han op. "No blyver du i humør, får", sagde hans børn. I. C. Karstoft var jo handelsmand med liv og sjæl, men læste også i sin bibel, sagde far. Da det kneb for gamle lærer Fjord i Bølling både med kirkesang (som nævnt), men også med at holde disciplin i skolen, blev de største drenge sendt til Lidbølling for at gå i skole hos far. Følgen heraf blev, at far høsten 1869 blev ansat som hjælpelærer i skolen i Bølling hos Fjord og kom samtidig til at lede kirkesangen i sognekirken. For Fjord blev dette et gode, han var blevet 70 år og kunne nok trænge til afløsning. Far blev nu godt kendt med folk i Bølling sogn, hvilket førte til, at han blev kaldet til skolelærer og kirkesanger i sognet efter lærer Fjords død 1872. Til dette embede var min far og broder knyttet til 1943, da Viggo dette år søgte sin afsked.
Disse optegnelser, som jeg nu har nedskrevet om min fædrene slægt, kan ikke gøre krav på større interesse ud over slægten, men den bekendte statsminister og biskop D. G. Monrad siger et sted i sine bøger: "At det er enhver mands og kvindes pligt at leve i sine minder", hvilket jo kan være meget rigtigt og sandt, men endnu bedre synes jeg, det er at leve i sine minder af lyst til at vide noget om forfædrenes liv og færden igennem forudgangne tider.
Thi vore forfædre er jo på så mange mader vore forudsætninger.
En bekendt historiker, Vedel Simonsen, udtrykker sit syn på sine forudgangne forfædre i følgende rammende vers:

Dybt i graven har erindring hjemme.
Den er skatten fortids urner gemme.
Kun vanartet barn kan stundom glemme
fædres varselsrøst og gravens stemme.

Kirkeløkke i Halk, 9/3 1961.
P. Bendtsen.

Ringkøbing Amts Avis 15/6 1897.

En sjælden familiesammenkomst.

Torsdagen d. 10. juni var en smuk sommerdag i Faster præstegård, idet ejeren, Mads Bendtsen, denne dag havde indbudt alle sine søskende med deres nulevende mænd og hustruer til at samles i deres fødehjem. Og så skete den store sjældenhed, at alle 8 søskende (de havde aldrig været flere) i deres høje alder kunne mødes sunde, livlige og raske med hinanden, uagtet den ældste af dem var 83 og den yngste i sit 60-indstyvende år. Den ældste, Svend Bendtsen fra Ølstrup, er endnu så rørig, at han kan gøre lange ture til fods og udføre en del arbejde på sin ejendom. Men disse søskende hører også til en sejg slægt, idet deres bedstemoder på Holmsland opnåede 100 år g 3 mdr., og flere af familien er blevet over 90 år.
Ved bordet mindedes lærer Krogh (Faster) om den store sjældenhed, at så mange søskende uagtet deres høje alder alle kunne mødes sunde og rørige med hinanden i deres fædrenehjem samt om den store behagelighed, det måtte have været for dem i deres lange levetid at leve med hinanden, især da der altid havde hersket et hjerteligt forhold imellem dem, og de desuden kunne glædes ved, at de alle levede i ret gode kår. Til slutning mindede han derhos de gamle søskende om, hvor meget de både i åndelig og timelig henseende havde Vorherre, fra hvem alle gode gaver komme, at takke for i deres lange levetid samt ønskede dem, at om de end vanskelig atter samledes hernede med hinanden, at de dog måtte samles glade i det dejlige faderhjem med alle deres forudgangne og efterlevende kære. Dernæst tolkede lærer Bendtsen fra Bølling, den yngste af flokken, at denne dag ret havde været en kær mindedag for dem, ligesom den havde været en mærkedag og lagde hen i smukke ord sine ældre søskende Davids ord på hjerte: "Herre lær os at tælle vore dage, så vi bekomme visdom i hjertet".

Om eftermiddagen blev der taget et familiebillede af de gamle søskende, der vil være et smukt og kært minde for deres efterlevende s1ægt, og om aftenen skiltes de glade over at have tilbragt en behagelig og minderig dag i deres barndomshjem med hinanden, men tillige med vemod ved tanken om, at det vistnok ville blive sidste gang, dette skete
Året efter døde farbroder Mads Bendtsen i Faster præstegård omtrent 65 år gammel.

Stamtavle over
familien i Storgaard, Vorgod sogn.

Mads Andersen i Storgaard, ca. 1750 g. m. Kirsten Povlsdatter fra Finderup.
Børn følgende:
I. Hans Madsen, g. m. Margrete Bendtsdatter fra Ejstrup. De boede i Faster præstegård fra år 1780 ca.
II. Mariane Madsdatter, f. 1755, d. 1855, g. m. Morten Sø på Holmsland. Johanne Mortensdatter, f. 1792 på Holmsland, d. 1870 i Fa6ter præstegård. Hun blev g. m. Bendt Svendsen, søstersøn af Margrete Bendtsdatter i Faster præstegård.

Slægtstavle over
slægten fra Søndergaard, Sæding sogn.

Bendt Anderssen, f. ca. 1630, d. 1715 i Søndergaard, g. m. Margrete Pedersdatter, f. 1650, d. 1722 i Søndergaard.
Else Bendtsdatter, f. 1678, d. 1715, g. 1704 m. Lars Jensen, Klap Mølle, f. 1673, d. 1749 i Søndergaard.
Bendt Larsen (Ejstrup), f. 1706, d. 1782 i Ejstrup, g. m. Mette Ejstrup.
Else Bendtsdatter, f. 1738, d. 1814, g. m. Svend Nielsen i Aanum.
Bendt Svendsen, f. 1779, d. 1869 i Faster pre6tegard, g. m. Johanne Mortensdatter (Holmsland), f. 1792, d. 1870.
Svend, f. 1814, d. 1902, Kirsten Margrete, f. 1817, d. 1907, Hans, f. 18;9, d. 1903,
Morten, f. 1823, d. 1904, Mariane, f. 1825, d. 1916, Else, f. 1829, d. 1916, Mads, f. 1854, d. 1898, Niels, f. 1838, d. 1913.